

ความก้าวหน้าในการปฏิรูปการศึกษา

การจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคงของมนุษย์ : วิสัยทัศน์ของกระทรวงศึกษาธิการ

ยุทธศาสตร์การจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ มุ่งพัฒนาเด็กและเยาวชนในกลุ่มอายุ 0-20 ปีทุกคน ให้ได้รับการศึกษาอบรมเหมาะสมกับแต่ละช่วงวัย ทั้งการศึกษาในระบบ นอกกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อให้เด็กและเยาวชนเป็นคนดี มีความรู้ และมีความสุข สามารถดำรงตนอยู่ในสังคมได้อย่างมีศักดิ์ศรี พึ่งตนเองได้ มีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคม ประเทศ และประชาคมโลก โดยร่วมจัดกับครอบครัว บุคคล ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และองค์กรอื่นทางสังคม กระทรวงศึกษาธิการกำหนดพันธกิจในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ทั้งในด้านการพัฒนาสังคม การแก้ไขปัญหาความยากจนและยกระดับคุณภาพชีวิต ในด้านการปรับโครงสร้างของประเทศเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน ตลอดจนในด้านการฟื้นฟูและพัฒนาเศรษฐกิจ ภายใต้บริบททางสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วทั้งภายในและภายนอกประเทศ ซึ่งส่งผลกระทบต่อคนไทยอย่างรุนแรงหลายด้าน นำไปสู่ภาวะความสับสน ความรู้สึกไม่มั่นคง ความต้อยโอกาส ความยากจน ความเจ็บป่วย รวมทั้งการถูกละเมิดสิทธิต่าง ๆ และถูกคุกคามความอยู่รอดและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์

ดังนั้น พันธกิจในการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการจึงมีคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาที่มุ่งสู่ความมั่นคงของมนุษย์ โดยกำหนดเป้าหมายภายในปี 2549 ต้องยกระดับการศึกษาภาคบังคับเป็น 9 ปี และจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปีให้คนไทยได้เรียนอย่างทั่วถึง มีคุณภาพและไม่เสียค่าใช้จ่าย รวมทั้งดูแลเด็กวัย 0-5 ปี ให้ได้รับการพัฒนาอย่างมีคุณภาพและได้รับการเตรียมความพร้อมก่อนเข้าเรียนระดับประถมศึกษา ตลอดจนจัดการศึกษาทั้งสายสามัญและสายอาชีพเพื่อต่อยอดการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปีอีกอย่างน้อย 2 ปี ที่ผู้เรียนสามารถเลือกที่จะเรียนได้ตามความถนัดและความพร้อม เพื่อให้สามารถมีความรู้เป็นทุนในการประกอบอาชีพหรือศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น

ในด้านพัฒนาสังคม กระทรวงศึกษาธิการมุ่งสร้างสังคมไทยเป็นสังคมความรู้ เพื่อนำไปสู่ระบบเศรษฐกิจฐานความรู้ ด้วยการให้เด็ก เยาวชน และประชาชน มีโอกาสได้รับการศึกษา อบรม เพิ่มสูงขึ้นทั้งด้านปริมาณ คุณภาพ และมาตรฐาน ซึ่งเป็นปัจจัยหลักของความมั่นคงของมนุษย์ ให้สามารถเป็นพลังขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศไปสู่สังคมแห่งคุณภาพ คุณธรรม และเอื้ออาทรต่อกัน

ความทั่วถึงและคุณภาพ : เป้าหมายการให้บริการสาธารณะของกระทรวงศึกษาธิการ

สถานภาพปัจจุบัน ปีการศึกษา 2544

สถานศึกษาในระบบการศึกษา	37,183 แห่ง
ครู อาจารย์	594,532 คน
นักเรียน นักศึกษา	17,735,608 คน

ความทั่วถึงทางการศึกษา

การศึกษาในระบบ

ระดับการศึกษา	อายุ (ปี)	จำนวนนักเรียน (คน)	จำนวนประชากรวัยเรียน (คน)	ร้อยละของ นร. ต่อ ประชากรวัยเรียน
ก่อนประถมศึกษา	3 - 5	1,947,303	2,906,345	67.01
ประถมศึกษา	6 - 11	5,518,482	5,835,023	94.58
มัธยมศึกษาตอนต้น	12 - 14	2,275,522	2,845,317	79.98
- สายสามัญ		2,271,716		
- สายอาชีพ		3,806		
มัธยมศึกษาตอนปลาย	15 - 17	1,701,324	2,905,350	58.56
- สายสามัญ		1,120,874		
- สายอาชีพ		580,450		
อุดมศึกษา	18 - 21	693,730	4,343,779	15.97
รวม	3 - 21	12,136,361	18,835,814	64.44

การศึกษานอกระบบ

ที่	หน่วยงาน/กิจกรรม	รวม (คน)
1	กรมการศึกษานอกโรงเรียน	3,159,202
1.1	การศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จขั้นพื้นฐาน	36,297
1.2	การศึกษาต่อเนื่อง	1,780,938
1.3	การศึกษาผู้ใหญ่สายอาชีพ	1,183,891
1.4	ประกาศนียบัตรวิชาชีพทางไกล	9,946
1.5	ประกาศนียบัตรอาชีพ (ปอ.)	49,552
1.6	ศูนย์การศึกษาเพื่อชุมชนในเขตภูเขา	9857877,243

ที่	หน่วยงาน/กิจกรรม	รวม (คน)
2	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน	907,639
3	กรมอาชีวศึกษา	241,583
4	กรมการศาสนา	1,016,086
5	สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ	274,737
	รวมทั้งสิ้น	5,599,247

ที่มา : สถิติการศึกษาฉบับย่อ ปีการศึกษา 2544

การศึกษาเพื่อคนพิการและผู้ด้อยโอกาส

การจัดการศึกษาในระบบเพื่อคนพิการเฉพาะทาง 42 โรงเรียน นักเรียน 12,185 คน จัดตั้งศูนย์การศึกษาพิเศษเขตและจังหวัด โดยให้ความช่วยเหลือระยะแรกเริ่มแก่คนพิการและครอบครัว เตรียมความพร้อมและฟื้นฟูสมรรถภาพให้คนพิการ จัดการศึกษาออกโรงเรียนสำหรับคนพิการ ทั้งสายสามัญและสายอาชีพ รวมทั้งการศึกษาตามอัธยาศัย เน้นการจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับสภาพความพิการ ทั้งการเรียนเป็นรายบุคคล การเรียนร่วมกับคนปกติ และการเรียนเป็นรายกลุ่มเฉพาะคนพิการ โดยได้สนับสนุนด้านหลักสูตร สื่อการเรียนการสอน การวัดประเมินผล การอบรมครูและผู้ปกครอง

การจัดการศึกษาสำหรับผู้ด้อยโอกาสที่มีสภาวะยากลำบาก ซึ่งมีความเป็นอยู่ต่ำกว่าเด็กปกติทั่วไป โดยส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาในโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ จำนวน 42 โรงเรียน จัดทำหลักสูตรการศึกษาสำหรับโรงเรียนประถมศึกษาในพื้นที่กั้นดารเสี่ยงภัยให้เหมาะสมกับสภาพ และจัดการศึกษาสำหรับชาวเขาให้สามารถอ่านออก เขียนได้ ระบุปัญหาและแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันได้ แนวทางดังกล่าวสามารถให้บริการแก่ชาวเขาได้ถึง 65,793 คน

ศึกษานอกระบบและการศึกษาตลอดชีวิต

กระทรวงศึกษาธิการได้จัดการศึกษาสำหรับเยาวชนและผู้ใหญ่ที่มีใ้ได้อยู่ในระบบโรงเรียนและการศึกษาต่อเนื่องตลอดชีวิต ซึ่งกลุ่มเป้าหมายมีความแตกต่างทั้งด้านอายุ อาชีพ และความต้องการทางการศึกษา โดยการจัดการศึกษานอกระบบในหลายรูปแบบ เช่น ให้ความรู้ผ่านสื่อและเทคโนโลยีต่าง ๆ ทั้งวิทยุและโทรทัศน์โดยจัดรายการให้เหมาะสมกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย การจัดการศึกษาอาชีพสำหรับผู้จบการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ไม่เรียนต่อ ผู้ใหญ่และผู้เกษียณ ตามความสนใจและความถนัดเพื่อไปประกอบอาชีพอิสระและเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนและครอบครัว รวมทั้งการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมการประกอบธุรกิจขนาดย่อมในชุมชน ส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองด้วยการศึกษาค้นคว้าจากแหล่งความรู้ต่าง ๆ และการเรียนรู้จากภูมิปัญญา เป็นต้น

คุณภาพทางการศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการจัดการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับชาติเพื่อเป็นตัวบ่งชี้คุณภาพการศึกษาในภาพรวมของระดับชั้น ป.6 ม.3 และ ม.6 ปีละ 1 ครั้งเป็นประจำทุกปี เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจในการกำหนดนโยบายระดับชาติและใช้วางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาระดับภูมิภาคและระดับสถานศึกษา โดยมีผลการประเมินในแต่ละชั้นดังนี้

1. ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ประเมินในปีการศึกษา 2539 และ 2541 วิชาภาษาไทย ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ การงานพื้นฐานอาชีพ สังคมศึกษา พลานามัย การคิดแก้ปัญหา การเขียนภาษาไทย ความรู้ทั่วไป และคุณธรรม/ค่านิยม ผลการประเมินพบว่า ค่าเฉลี่ยร้อยละของคะแนนในวิชาหลักทุกวิชาอยู่ในระดับปานกลางถึงค่อนข้างสูง อยู่ในเกณฑ์ที่น่าพอใจ

2. ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ประเมินในปีการศึกษา 2540 และ 2543 ผลการประเมินพบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางถึงค่อนข้างต่ำ วิชาที่ได้คะแนนเฉลี่ยเกินร้อยละ 50 คือ ภาษาไทย การเขียนภาษาไทย และการงานและอาชีพ ส่วนวิชาคณิตศาสตร์ และการเขียนภาษาอังกฤษ อยู่ในเกณฑ์ที่ต้องปรับปรุง

3. ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ประเมินในปีการศึกษา 2540 และ 2542 ผลการประเมินพบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางถึงค่อนข้างต่ำ วิชาที่มีค่าเฉลี่ยเกินร้อยละ 50 ได้แก่ วิชาภาษาไทย พื้นฐานอาชีพและการเขียนภาษาไทย ส่วนวิชาที่อยู่ในเกณฑ์ที่ควรปรับปรุง ได้แก่ วิชาภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ เคมี ชีววิทยา และฟิสิกส์

ปัญหาปฏิรูป : ยุทธศาสตร์ในการขับเคลื่อนปฏิรูปการศึกษา

นายปองพล อดิเรกสาร รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ได้ประกาศนโยบาย “ปัญหาปฏิรูป” เพื่อเร่งรัดดำเนินการปฏิรูปการศึกษาให้เป็นไปตามสาระบัญญัติของ พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 โดยให้ความสำคัญกับการปฏิรูป 5 ด้าน ดังนี้

1. ปฏิรูประบบการศึกษา ให้สอดคล้องซึ่งกันและกันทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย

2. ปฏิรูปการเรียนรู้ ให้ความสำคัญกับหลักสูตร ผู้เรียน เนื้อหาสาระ วิธีการเรียนการสอน แหล่งเรียนรู้ และกระบวนการเรียนรู้

3. ปฏิรูประบบการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งหน่วยงานรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเอกชน โดยเน้นการกระจายอำนาจ

4. ปฏิรูปครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา

5. ปฏิรูประบบทรัพยากรและการลงทุนทางการศึกษา

โดยอาศัยปัจจัยเกื้อหนุนที่สำคัญยิ่งคือ การมีส่วนร่วมจากทุกส่วนของสังคม ระบบการประกันคุณภาพ การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา และการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

1. การปฏิรูประบบการศึกษา

ภารกิจของกระทรวงศึกษาธิการ	สภาพความก้าวหน้า
- จัดทำกฎกระทรวงว่าด้วยสิทธิของคณาธิการในการได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อบริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา	ประกาศใช้ 2 ก.ย. 45
- จัดทำแผนปฏิบัติการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี และประมาณการค่าใช้จ่าย	มีแผนปฏิบัติการ ฯ
- จัดทำร่าง พ.ร.บ. จัดตั้งกองทุนการศึกษาสำหรับคณาธิการ และผู้มีความสามารถพิเศษ พ.ศ.	ศธ. ยืนยันมติของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
- จัดทำร่างกฎกระทรวงว่าด้วยการจัดการศึกษาโดยครอบครัว	กำลังดำเนินการ
- จัดทำร่างกฎกระทรวงว่าด้วยการจัดการศึกษาโดยสถานประกอบการ	กำลังดำเนินการ
- ให้ความรู้แก่พ่อแม่ เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็ก	จัดทำเอกสารและให้ความรู้
- จัดทำร่าง พ.ร.บ. การศึกษาภาคบังคับ พ.ศ.	ผ่านวุฒิสภาวันที่ 15 พ.ย. 45
- จัดทำกฎกระทรวงว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการนับอายุเมื่อเข้ารับการศึกษาภาคบังคับ	ประกาศใช้ 25 ก.พ. 45
- จัดทำ ร่าง พ.ร.บ.สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ พ.ศ.	คกก. 4 กำลังพิจารณา
- จัดทำ ร่าง พ.ร.บ.สถาบันเทคโนโลยีปทุมวัน พ.ศ. ร่าง พ.ร.บ.มหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ. และ ร่าง พ.ร.บ. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล พ.ศ.	คกก.กฤษฎีกาพิจารณาแล้วเสร็จ เตรียมส่งคืนสภาผู้แทนราษฎร
- จัดตั้งสถาบันอุดมศึกษา โดยใช้หลักการอิสลามในจังหวัดนราธิวาส	เริ่มดำเนินการศึกษาข้อมูล และวางแนวทาง
- จัดทำร่างแนวทางในการจัดตั้งมหาวิทยาลัยในจังหวัดที่ไม่มีมหาวิทยาลัย	กำลังร่างแนวทาง
- จัดทำและเสนอร่าง พ.ร.บ.การอาชีวศึกษา พ.ศ.	คกก.กฤษฎีกาพิจารณา
- จัดการอาชีวศึกษาให้ก้าวหน้าสู่สากล มีการปฏิรูปการเรียนรู้ ใช้สื่อเทคโนโลยี แสวงหาความร่วมมือจากหน่วยงานต่าง ๆ โดยจัดการอาชีวศึกษาทวิภาคี	มีสถานศึกษาเข้าร่วม 3,000 แห่ง
- จัดตั้งวิทยาลัยชุมชน ใน 10 จังหวัด ที่ไม่มีสถาบันอุดมศึกษา	รับนักศึกษาในปี พ.ศ. 2545 แล้ว
- ร่วมมือกับต่างประเทศในการกำหนดคุณวุฒิวิชาชีพ	ดำเนินการร่วมกับประเทศอังกฤษ ออสเตรเลีย และฝรั่งเศส

ภารกิจของกระทรวงศึกษาธิการ	สภาพความก้าวหน้า
- กำหนดนโยบายและดำเนินการส่งเสริมการจัดการศึกษาปฐมวัยและการศึกษาขั้นพื้นฐาน	ดำเนินการแล้วเสร็จ
- จัดทำยุทธศาสตร์ระดับชาติเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย โดยเน้นการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ พัฒนาพ่อแม่และพัฒนาเด็กปฐมวัยเต็มศักยภาพ	อยู่ระหว่างดำเนินการ ร่างแนวทาง
- จัดทำมาตรฐานการเลี้ยงดูเด็กอายุต่ำกว่า 3 ปี	ดำเนินการแล้วเสร็จ
- จัดทำร่างกฎกระทรวงว่าด้วยการแบ่งระดับและประเภทของการศึกษาขั้นพื้นฐาน	รอการพิจารณาของ กก.4
- จัดทำร่างกฎกระทรวงว่าด้วยการแบ่งระดับและเทียบระดับการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย	รอการพิจารณาของ กก.4
- จัดทำร่างระเบียบ ศธ.ว่าด้วยการประเมินเทียบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และการศึกษาระดับอุดมศึกษา , การศึกษาต่ำกว่าปริญญา พ.ศ.	ยกร่างแล้วเสร็จ และ กก.กำลังพิจารณา รายละเอียด
- จัดทำประกาศกระทรวงว่าด้วยการจัดการศึกษา 3 รูปแบบในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	ยกร่างแล้วเสร็จ และ กก. กำลังพิจารณา รายละเอียด

2. การปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้

ภารกิจของกระทรวงศึกษาธิการ	สภาพความก้าวหน้า
- จัดทำหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544	ประกาศใช้ 2 พ.ย. 44
- นำร่องการใช้หลักสูตร ใน 2,000 กว่า โรงเรียน ในชั้น ป.1 , ป.4 , ม.1 และ ม.4	ร.ร. กำลังนำหลักสูตรไปใช้ใน ป.1, ป.4 , ม.1 , ม.4
- ผลิตเอกสาร ทำความเข้าใจผู้เกี่ยวข้อง หาดองค์ความรู้ โรงเรียนดำเนินการ จัดทำหลักสูตรสถานศึกษาและนำหลักสูตรสู่ห้องเรียน	อยู่ระหว่างดำเนินการเผยแพร่
- จัดทำหลักสูตรอุดมศึกษา	อยู่ระหว่างดำเนินการ

ภารกิจของกระทรวงศึกษาธิการ	สภาพความก้าวหน้า
- การจัดตั้งสำนักทดสอบการจัดระบบการสอบวัดความรู้ ความสามารถ และคุณภาพ	อยู่ระหว่างดำเนินการ
- จัดทำเอกสารและสื่อฝึกอบรมบุคลากร	อยู่ระหว่างดำเนินการ
- ดำเนินการโรงเรียนนำร่องเพื่อเป็นต้นแบบ พร้อมขยายผล	สถานศึกษากำลังดำเนินการ และขยายผล
- ยกย่องบุคลากร ครู และผู้บริหารที่ดำเนินการได้ดี	ทำแผนและกำลังค้นหา ยกย่อง ขยายผล
- เชื่อมโยงการเรียนรู้กับท้องถิ่นเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชนและ เน้นการเรียนรู้ด้วยตนเองในระดับอุดมศึกษา	กำลังดำเนินการในลักษณะ เครือข่าย
- พัฒนาครูให้นำความรู้เกี่ยวกับการวัดการประเมินผลตามสภาพจริง ไปใช้ในการจัดการเรียนรู้	กำลังพัฒนาครู
- พัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยนำแหล่ง โบราณสถาน ภูมิปัญญาท้องถิ่น สิ่งแวดล้อมใช้ในการเรียนรู้	ให้ความรู้แก่ผู้เกี่ยวข้องศึกษาวิจัย มีโครงการนำร่อง
- ผลิตสื่อเพื่อการเรียนรู้	กำลังผลิตเผยแพร่และส่งเสริม
- จัดหาวางระบบ Computer และอุปกรณ์เพื่อการเรียนรู้ของนักเรียน	อยู่ระหว่างวางระบบ และ เผยแพร่สู่การนำไปใช้ในห้องเรียน
- ส่งเสริมการผลิตและพัฒนาแบบเรียน ตำรา สื่อ สิ่งพิมพ์ และ เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา	กำลังดำเนินการ
- กำหนดแนวทางการรับนักเรียนเข้าเรียนในระดับอุดมศึกษา โดย พิจารณาผลการเรียนรู้อบด้านมากกว่าคะแนนสอบ	กำลังร่างแนวทางและประสาน หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

3.การปฏิรูประบบการบริหารและการจัดการ

ภารกิจของกระทรวงศึกษาธิการ	สภาพความก้าวหน้า
- จัดทำร่าง พ.ร.บ. ระเบียบบริหารราชการ ศธ.	อยู่ระหว่างการพิจารณาของวุฒิสภา
- จัดโครงสร้างและองค์การบริหารการศึกษาของ ศธ. ทั้งส่วนกลางและเขตพื้นที่ฯ	คณะกรรมการกำลังพิจารณา
- กำหนดหลักสูตรสำหรับพัฒนาบุคลากรเพื่อเตรียมความพร้อมสู่การเข้าสู่โครงสร้างใหม่ และพัฒนาบุคลากรให้มีความเข้มแข็ง ทั้งข้าราชการครู และพลเรือน	คณะกรรมการกำลังพิจารณา
- วางแนวทางในการจัดบุคลากรสู่โครงสร้างเขตพื้นที่ให้มีความโปร่งใส เน้นใช้สมรรถนะหลักของบุคคลในการจัดบุคลากรลงสู่ตำแหน่งอย่างแท้จริงทั้งในส่วนกลางและเขตพื้นที่ฯ	อยู่ระหว่างกำหนดกรอบ ฯ และสำรวจความต้องการ
- พัฒนาแนวทางที่เหมาะสมในการบริหารจัดการเขตพื้นที่	นำข้อมูลองค์ความรู้ที่ได้มาร่างแนวทาง
- จัดทำหลักเกณฑ์ และวิธีการประเมินความพร้อมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	อยู่ระหว่างดำเนินการยกร่าง
- จัดทำแผนยุทธศาสตร์การปฏิรูปและส่งเสริมการศึกษาเอกชน 5 – 10 ปี	ดำเนินการแล้วเสร็จ
- เตรียมให้สถานศึกษาเอกชนบริหารแบบนิติบุคคล	อยู่ระหว่างดำเนินโครงการนำร่อง
- จัดทำร่างกฎกระทรวงเกี่ยวกับระบบหลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา	สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณา
- กำหนดมาตรฐานการศึกษา ทั้งมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน และมาตรฐานการอุดมศึกษา	ดำเนินการแล้วเสร็จ
- จัดทำร่างกฎกระทรวงและว่าด้วยการกำหนดระบบ หลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณา

ภารกิจของกระทรวงศึกษาธิการ	สภาพความก้าวหน้า
- พัฒนาระบบและส่งเสริมการประกันคุณภาพภายใน และดำเนินการประกันคุณภาพภายใน	มีระบบและส่งเสริมให้เร่งดำเนินการ
- ส่งเสริมสนับสนุน สื่อ อุปกรณ์ ทำความเข้าใจบุคลากรในสถานศึกษา ให้มีความรู้พร้อมดำเนินการ	อยู่ระหว่างเผยแพร่ความรู้
- สร้างทัศนคติในการประเมิน และเชื่อมโยงการประเมินกับการทำงานปกติ	ทำความเข้าใจแต่ยังไม่เต็มรูปแบบ
- จัดตั้งสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา พัฒนาเกณฑ์และวิธีการประเมินคุณภาพภายนอก กำหนดมาตรฐานและตัวบ่งชี้	ดำเนินการแล้วเสร็จ
- สรรหาผู้ประเมินภายนอก และประเมินสถานศึกษาที่มีความพร้อม	ดำเนินการแล้วเสร็จ

4. การปฏิรูปครูและบุคลากรทางการศึกษา

ภารกิจของกระทรวงศึกษาธิการ	สภาพความก้าวหน้า
- แต่งตั้งคณะกรรมการปฏิรูปครูและบุคลากรทางการศึกษา	ดำเนินการแล้วเสร็จ
- จัดทำนโยบายและแผนปฏิรูปการผลิตครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา และยุทธศาสตร์การดำเนินการระยะ 5 ปี	ดำเนินการแล้วเสร็จ
- การพัฒนาคณาจารย์ในสถาบันผลิตครู สนับสนุนให้มีทุนศึกษาต่อและฝึกอบรมคณาจารย์	ดำเนินการแล้วเสร็จ
- วิจัยเพื่อปฏิรูปโครงสร้าง และการประกันคุณภาพสถาบันผลิตครู	ดำเนินการแล้วเสร็จ
- หารูปแบบและวิธีการในการพัฒนาระบบการผลิตครู	มีรูปแบบในการพัฒนาครู
- ร่าง พ.ร.บ. จัดตั้งสถาบันพัฒนาและส่งเสริมครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา	คกก 4 กำลังพิจารณา

ภารกิจของกระทรวงศึกษาธิการ	สภาพความก้าวหน้า
- จัดตั้งกองทุนพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา และกองทุนส่งเสริมครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา	คกก. 4 .กำลังพิจารณา
- พัฒนาครูประจำการให้มีความรู้ เกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษา	กำลังพัฒนาครู
- กำหนดนโยบายและแผนพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา	มีแผน นโยบาย
- นำร่องการพัฒนาครูแนวใหม่	มีผลการนำร่อง
- จัดทำร่าง พ.ร.บ. สภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ.	เสนอให้สภาผู้แทนราษฎรพิจารณา วาระ 2 และ 3
- จัดทำมาตรฐานวิชาชีพครู ด้านความรู้ และประสบการณ์วิชาชีพ การปฏิบัติงานและการปฏิบัติตน	ดำเนินการแล้วเสร็จ
- ทำแผนพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ให้มีวุฒิปริญญาตรี และพัฒนาหลักสูตร	คกก. พิจารณาแผนฯ
- จัดทำบัญชีเงินเดือนแบบทำยร่าง พ.ร.บ. ระเบียบข้าราชการ ฯ	กรมการศึกษานอกโรงเรียน ให้การเห็นชอบ
- จัดทำร่าง พ.ร.บ. ระเบียบข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัย พ.ศ.	สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา พิจารณา
- จัดทำร่าง พ.ร.บ. ระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ.	กรมการศึกษานอกโรงเรียน พิจารณา
- กำหนดระบบวิธีการประเมินความก้าวหน้าที่ยึดการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้ครูในชนบทห่างไกล และครูที่ตั้งใจสอนได้รับโอกาสความก้าวหน้าและไม่เน้นการทำเอกสาร	อยู่ระหว่างชี้แจงแนวคิด เผยแพร่สู่สถานศึกษา

5. การปฏิรูปทรัพยากรและการลงทุนทางการศึกษา

ภารกิจของกระทรวงศึกษาธิการ	สภาพความก้าวหน้า
- จัดสรรงบประมาณรายหัวให้กับนักเรียนระดับก่อนประถมศึกษา ตามสภาพเศรษฐกิจของรัฐ	ดำเนินการแล้วเสร็จ
- ศึกษาค่าใช้จ่ายรายหัวเพื่อจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งในระบบ นอกระบบและประเภทการศึกษา สำหรับปีงบประมาณ 2547	ดำเนินการแล้วเสร็จ
- จัดสรรงบประมาณรายหัวให้กับนักเรียนโดยผ่านสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน สำหรับปีงบประมาณ 2546	ดำเนินการแล้วเสร็จ
- ศึกษาค่าใช้จ่ายรายหัวของนักเรียนและนักศึกษา ตามมติ คณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 8 ตุลาคม 2546 เพื่อใช้ในปีงบประมาณ 2547 เป็นต้นไป	อยู่ระหว่างการศึกษาวិจัย
- จัดทำร่างพระราชบัญญัติของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐในกำกับ กระทรวงศึกษาธิการ เพื่อจัดสรรงบประมาณในลักษณะเงินอุดหนุนทั่วไป ในสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาของรัฐที่เป็นนิติบุคคล	สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา พิจารณา
- แก้ไข พ.ร.บ. กองทุนเงินให้ืมเพื่อการศึกษา พ.ศ. 2541 เพื่อจัด กองทุนกู้ยืมให้แก่ผู้เรียนที่มาจากครอบครัวที่มีรายได้น้อย	อยู่ระหว่างการแก้ไขของ คณะอนุกรรมการอำนวยการ ปฏิรูปการศึกษา
- นำร่องการปรับปรุงระบบการจัดการงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน	อยู่ระหว่างดำเนินการนำร่อง และเตรียมสรุปบทเรียน

พลังความร่วมมือจากทุกภาคส่วน : ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

กระทรวงศึกษาธิการตระหนักว่าการปฏิรูปการเรียนรู้เป็นหัวใจในการพัฒนาคนไทยให้มีคุณภาพและใฝ่เรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อนำไปสู่ความมั่นคงของมนุษย์ตามยุทธศาสตร์การพัฒนาแนวใหม่ โดยให้ความสำคัญกับ **สาระจะให้เด็กเรียนอะไร ใครเป็นผู้สอน จะสอนอย่างไร** ซึ่งเป็นพันธกิจที่ทุกภาคส่วนของสังคมต้องร่วมกันขับเคลื่อนให้การปฏิรูปการศึกษาบรรลุผลสำเร็จ

พลังสำคัญในการสร้างบรรยากาศของการเรียนรู้ ต้องเริ่มจากครอบครัว โรงเรียน สังคม และโลกกว้างตามลำดับ จึงจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากครอบครัว บุคคล ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สถานประกอบการ สถาบันศาสนา ภาครัฐ เอกชน และเครือข่ายอื่นทางสังคม โดยการจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้ออำนวยและทำทลายให้เกิดการอยากรู้ เช่น จัดมุมอ่านหนังสือหรือจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ในบ้าน ร้านค้า สถานประกอบการ สถานศึกษา ฯลฯ รวมทั้งส่งเสริมให้เด็กเรียนรู้จากสิ่งแวดล้อมรอบด้าน

ชุมชนจะต้องเข้ามามีส่วนร่วมพัฒนาโรงเรียนให้มีคุณภาพ โดยเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ หรือร่วมเป็นคณะกรรมการสถานศึกษา ร่วมกำหนดเป้าหมายที่ต้องการพัฒนาเด็กในโรงเรียนให้มีคุณภาพ และติดตามการดำเนินงานของโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง และร่วมแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น ทั้งนี้ ความร่วมมือจากชุมชนจะเป็นการระดมทุนทางสังคมทั้งที่เป็นบุคคล เทคโนโลยี และทรัพยากรอื่น ๆ